

OUCH!

ŠIAME LEIDINYJE...

- Apžvalga
- Pagrindai
- Jaunesni vaikai

Apsauga mažinanti atotrūkį nuo internetinės kartos

Apžvalga

Daugelis mūsų pasitiki technologijomis ir žino, kaip saugiai bei patikimai jomis naudotis. Tačiau kiti šeimos nariai nėra tokie tikri dėl technologijų saugumo, ypač jei jų vaikystėje nebuvo kompiuterių ar interneto. Pateikiame keletą patarimų, kuriais galite apsaugoti tiek save, tiek savo artimuosius. Galbūt jau ėmėtės veiksmų, siekdami apsaugoti namie esančius savo vaikus, tačiau panaši apsauga gali neveikti jiems apsilankius giminaičių namuose. Kalbant apie tai, mes taip pat apžvelgsime, kaip galite padėti sukurti saugesnę internetinę aplinką, jūsų vaikams apsilankius pas šiuos giminaičius.

Kviestinis redaktorius

Brian Honan (Twitter [@brianhonan](#)) yra nepriklausomas konsultantas saugumo klausimais dirbantis Dubline, Airijoje, pirmosios Airijos kompiuterinių incidentų reagavimo komandos (CERT) įkūrėjas ir vadovas, Europolo kibernetinio nusikalstamumo centro (EC3) specialusis patarėjas, Dublino universitetinėje kolegijoje dėstantis paskaitas apie informacijos saugumą. Jis yra parašęs keletą knygų ir vis dar skelbia savo straipsnius įvairiuose pramoniniuose leidiniuose.

Pagrindai

Apsaugoti kieno nors skaitmeninį gyvenimą galite atlikę vos kelis paprastus veiksmus. Pateikiame kelis pagrindinius veiksmus, kuriuos visada rekomenduojame atlikti bet kuriam šeimos nariui. Tačiau, jei pažįstate šeimos narį, kuris šių veiksmų gali nesuprasti, tuomet galite juos jam paaiškinti arba juos atlikti patys.

- **Socialinė inžinerija:** kuo paprastesniais terminais, kuriuos galima būtų lengvai suprasti, paaiškinkite kaip veikia socialinė inžinerija. Apgaulingi laiškai ir sukčiavimas, įgijus asmens pasitikėjimą egzistavo tūkstančius metų, taigi tokio tipo atakos nėra naujos. Vienintelis šių laikų skirtumas yra tas, kad blogus tikslus turintys asmenys tuos pačius metodus naudoja internete. Pateikite dažniausiai šiais laikais pasitaikančių apgaulingų laiškų pavyzdžių, tokių kaip el. sukčių laiškai, nukreipiantys į kenkėjiškas programas ar liūdnai pagarsėję „Microsoft“ įmonės skambučiai dėl techninės pagalbos. Jei viską aptarėte, įsitikinkite, jog šeimos nariai supranta, kad jie niekada niekam neturėtų pateikti savo slaptažodžio ar leisti nuotoliniu būdu prisijungti prie jų kompiuterio. Galiausiai, įsitikinkite, jog jie žino, kad turėdami abejonių arba klausimų dėl el. laiško ar kieno nors skambučio, prieš pateikdami savo informaciją, pirmiausiai turėtų susisiekti su jumis.
- **Belaidis namų tinklas:** įsitikinkite, jog jų namuose esantis belaidis tinklas yra apsaugotas. Bent jau įsitikinkite, jog numatytasis administratoriaus slaptažodis yra pakeistas, belaidis namų tinklas yra apsaugotas

Apsauga mažinanti atotrūkį nuo internetinės kartos

patikimu slaptažodžiu, o tinklo jungtis naudoja naujausią užšifravimą. Taip pat galbūt norėsite apsvarstyti galimybę sukonfigūruoti belaidį tinklą, naudodami saugią sričių vardų sistemą (DNS), tokią kaip www.opendns.org. Tokios kaip ši saugios DNS paslaugos ne tik padeda žmonėms išvengti apsilankymų užkrėstose svetainėse, bet ir leidžia valdyti kokiose svetainėse žmonės gali lankytis, o kokiose ne, kas yra itin aktualu vaikams.

- **Pataisymai:** vienas iš pagrindinių veiksmy, padedantis apsaugoti bet kokią technologiją, yra dabartinių ir visiškai atnaujintų sistemų naudojimas. Todėl įsitikinkite, jog visuose namuose esančiuose įrenginiuose (įskaitant nešiojamus įrenginius) ir programose yra įdiegti naujausi pataisymai. Paprasčiausiai tą padaryti galite įsitikindami, jog visur, kur tik įmanoma, yra įjungtas automatinis atnaujinimas.
- **Antivirusinė programa:** žmonės klysta, todėl kartais paspaudžiame arba įdiegiame dalykus, kurie tikriausiai neturėtų būti spaudžiami ar diegiami. Nors antivirusinė programa negali sustabdyti visų kenkimo programų, tačiau ji gali padėti aptikti ir sustabdyti dažniau pasitaikančias atakas. Todėl įsitikinkite, jog visuose namie esančiuose kompiuteriuose yra įdiegta galiojanti ir veikianti antivirusinė programa.
- **Slaptažodžiai:** patikimi slaptažodžiai reikalingi norint apsaugoti tiek įrenginius, tiek internetines paskyras. Paašškinkite savo šeimos nariams kaip jie gali susikurti patikimus slaptažodžius. Jiems būtų lengviausia naudoti ir atsiminti slaptafrazes. Kitas variantas būtų jiems įdiegti slaptažodžių tvarkytuvę ir paašškinti kaip ją naudoti. Jei tai netinka, galbūt išmokykite juos užsirašyti savo slaptažodžius ir pasidėti juos tokioje saugioje vietoje, prie kurios galėtų prieiti tik jie. Norėdami apsaugoti svarbias internetines paskyras galite pageidauti nustatyti dviejų etapų patvirtinimą.
- **Atsarginių kopijų darymas:** kai visa kita nepavyksta, jums gali padėti pasidarytos atsarginės kopijos. Įsitikinkite, jog šeimos nariai turi paprastą ir patikimą, failų atsargines kopijas darančią, sistemą.

Vyresnėms kartoms gali reikėti pagalbos, norint apsaugoti savo namuose esančias technologijas ir sukurti saugią aplinką juos lankantiems jaunesniems vaikams.

Norėdami įsitikinti, jog laikomasi visų šių veiksmy, kas mėnesį ar kartą per tris mėnesius galite atlikti patikrinimą. Blogiausiu atveju, apsvarstykite galimybę įrenginyje įdiegti nuotolinę administravimo programą, o ją įdiegę įsitikinkite, jog ji apsaugota tiek užšifravimu, tiek patikimu ir unikaliu slaptažodžiu.

Apsauga mažinanti atotrūkį nuo internetinės kartos

Vaikų apsilankymas

Gana dažnai vaikams apsilankius pas giminaičius, pavyzdžiui, senelius, namuose galiojusios taisyklės nustoja galioti. Todėl galite įtraukti vaikus internete saugančias taisykles. Pateikiame keletą veiksmy, kurių galite imtis, siekdami apsaugoti savo vaikus.

- **Taisyklės:** jei yra kokios nors taisyklės ar lūkesčiai dėl vaikų apsaugos, įsitikinkite, jog giminaičiai juos žino. Pavyzdžiui, ar yra kokios nors taisyklės, nusakančios kiek laiko vaikai gali žaisti internete arba kada jie gali gauti prieigą prie savo nešiojamų įrenginių? Patikėkite mumis, nesitikėkite, kad jūsų vaikai šias taisykles paaiškins seneliams arba kitiems šeimos nariams. Siūlome sukurti „taisyklių sąrašą“ ir pasidalinti juo su bet kuriuo iš giminaičių, kurį jūsų vaikas dažnai lanko.
- **Kontrolė:** jei vaikai technologijas supranta geriau už savo globėjus, jie gali tuo pasinaudoti. Pavyzdžiui, vaikai gali paprašyti arba gauti senelių kompiuterio administratoriaus teises ir tuomet daryti ką tik nori, pavyzdžiui, įsidiegti žaidimą, kurio nenorite, kad jie žaistų. Įsitikinkite, kad giminaičiai supranta neturintys vaikams duoti jokių papildomų prieigų, išskyrus tas, kurios joms jau yra suteiktos.

SUŽINOKITE DAUGIAU

Prenumeruokite kas mėnesinį OUCH! naujienlaiškį, gaukite prieigą prie archyvų, sužinokite daugiau apie SANS saugumo sprendimus apsilankę <http://www.securingthehuman.org>.

Šaltiniai

Socialinė inžinerija:	http://www.securingthehuman.org/ouch/2014#november2014
Jūsų namų tinklo apsauga:	http://www.securingthehuman.org/ouch/2014#january2014
Slaptafrazės:	http://www.securingthehuman.org/ouch/2015#april2015
Antivirusinė programa:	http://www.securingthehuman.org/ouch/2014#december2014
Internetinė vaikų apsauga:	http://www.securingthehuman.org/ouch/2013#april2013
Techninės pagalbos telefonu sukčiavimo atvejai:	http://www.onguardonline.gov/articles/0346-tech-support-scams
Kibernetiškai apsaugotų namų kūrimo plakatas:	http://www.securingthehuman.org/resources/posters

Licencija

OUCH! Yra leidžiamas SANS Securing The Human instituto ir platinamas pagal [Creative Commons BY-NC-ND 3.0 licencija](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/). Jums leidžiama naudoti ir platinti šį naujienlaiškį su sąlyga, kad niekas nebus keičiama. Norėdami gauti daugiau informacijos susisiekite su mumis ouch@securingthehuman.org.

Redaktoriai: Bill Wyman, Walt Scrivens, Phil Hoffman, Bob Rudis
Lietuvišką vertimą finansavo „Perlo“ įmonių grupė.

securingthehuman.org/blog

[/secrethehuman](https://www.facebook.com/secrethehuman)

[@secrethehuman](https://twitter.com/secrethehuman)

[securingthehuman.org/gplus](https://plus.google.com/securingthehuman.org/)